

Stichting Cuypersiana

Beleidsplan 2019-2020

Inleiding

De stichting Cuypersiana heeft tot doel om de collecties van het materiële en immateriële erfgoed van leden van het geslacht Cuypers – onder wie de architecten Pierre J.H., Joseph Th.J. Cuypers, Pierre J.J.M. Cuypers, Feico Glastra van Loon en Eduard H.G.H. Cuypers – en hun netwerken duurzaam te behouden. Om dit te bereiken wil de stichting in de breedst mogelijke kring bekendheid aan dit erfgoed geven. Dit dient niet alleen een publiekswetenschappelijk belang, maar heeft ook maatschappelijke meerwaarde: een aanzienlijk deel van het oeuvre van deze architecten bestaat uit religieuze architectuur en toegepaste kunst. Door het grote aantal kerk- en kloostersluitingen komt veel van dit werk in de gevarenzone.

De herbestemming van dit segment gebouwen vereist een grote alertheid vanuit instellingen die zich inzetten voor cultureel erfgoed. Hierin wil onze stichting een signaalfunctie hebben.

Dat houdt in dat we ons – zeker in het komend jaar – sterk zullen richten op publicaties om de betekenis van het hierboven genoemde erfgoed breed kenbaar te maken. Met name voor grotere publicaties (biografieën en monografieën) zal hiervoor aan fondswerving gedaan moeten worden. Op de langere termijn wordt gedacht aan andere vormen van erfgoed, zoals de muzikale traditie binnen de familie die vertegenwoordigd wordt door Antoinette Cuypers-Alberdingk Thijm en Hubert Cuypers.

Termijn van Beleidsplan (2019-2020)

Nu de stichting recent is opgericht, zal het eerste jaar de nadruk vooral liggen op de ontsluiting van het persoonlijk archief van de architect Joseph Cuypers. De ordening is gestart in 2018 en zal medio 2019 worden afgerond in het archief van de gemeente Roermond. Tijdens de voortgang bleek al snel dat hieruit een veel vollediger beeld van het leven en werk van Joseph Cuypers, zijn vader en zijn kinderen ontstaat. Het toegankelijk maken, het verzorgen van publicaties over de hierdoor nieuw verkregen inzichten, zal de komende periode de taak zijn van de stichting.

Missie en visie

In toenemende mate is de laatste decennia de invloed van Pierre Cuypers (1827-1921) onder de aandacht gebracht. De herintroductie van baksteenbouw en gewelfbouw zijn maar twee baanbrekende aspecten, terwijl zijn innovatie op de golven van de industriële revolutie nog veelal sterk onderbelicht blijven. Van zijn vele leerlingen wordt incidenteel het werk bestudeerd, maar de samenhang (navolging of juist onderscheiding) komt zelden in beeld. Het wordt hoog tijd om het historisch en culturele verband ook voor een breed publiek inzichtelijk te maken. Dit is een bittere noodzaak om besluiten over afbraak en behoud op verantwoorde wijze te nemen. Als de waarde van een incidenteel gebouw op zichzelf relatief is, kan het in een ontwikkelingsketen toch een uiterst waardevol, ja zelfs onmisbaar, object blijken. Onkunde en onwetendheid hebben dan een bulldozereffect.

De schenking door de familie van het persoonlijke archief van Joseph Cuypers (1861-1949) aan de gemeente Roermond heeft, zoals hiervoor vermeld, geleid tot een inventarisatie. Hierdoor werd snel

duidelijk dat deze architect die volgens velen nooit uit de schaduw van zijn vader is getreden, een dankbaar onderwerp is voor een biografie, een monografie en/of een expositie over zijn leven en werken. Daar wil de stichting zich proactief voor inzetten.

Daarnaast streven we naar het leggen van verbindende contacten met verenigingen en stichtingen die bouwwerken van Joseph Cuypers beheren.

Erfgoedverenigingen als het Cuypersgenootschap, Vereniging Hendrick de Keyzer en de Stichting Stadsherstel houden zich bezig met erfgoed uit bepaalde periodes of op bepaalde locaties. Onze stichting richt zich specifiek op de werken van de architecten Cuypers, alle in origine afkomstig uit Roermond. Bijzondere aandacht verdient hierbij de visie op het kunstwerk als geheel, dus inclusief de veelal speciaal daarvoor ontworpen inventaris en de inpassing van het bouwwerk in zijn omgeving (het "Gesamtkunstwerk").

Doelstelling

Door het initiëren van publicaties, waarbij de biografie Joseph Cuypers de eerste zal zijn; door het met elkaar verbinden van de vele tientallen –vooral in zichzelf gerichte, door hardwerkende vrijwilligers gerunde- organisaties die Cuypers-erfgoed beheren, waardoor men elkaar kan steunen en zo meerwaarde kan genereren, maar ook door het (laten) organiseren van symposia en exposities willen we kennis en bewustwording vergroten.

Strategie

Bij het begin van de werkzaamheden zal met behulp van de Raad van Advies een nadere inventarisatie plaats vinden van kwesties die urgent actie behoeven. Op korte termijn zal het netwerk gebruikt worden om aandacht te vragen voor de restauratie van de Urbanus te Ouderkerk, die door brand ernstige schade heeft opgelopen. Aan de nieuwe vloer in de Urbanus te Bovenkerk, welke bij de restauratie buiten de subsidiabele kosten viel, zal aandacht besteed worden door publicaties en acties op de sociale media.

Bij de herbestemming van religieuze gebouwen dreigt vaak de uitverkoop van de inventaris en daarmee de teloorgang van de ooit zorgvuldige gecreëerde samenhang ervan met het monument. Het zicht op het grote geheel én op het detail tegelijkertijd is weinigen gegeven. Voor de stichting valt op dit terrein een zending te vervullen.

De fondswerving voor de uitgave van de biografie van Joseph Cuypers zal dit jaar echter de grootste prioriteit hebben. De acties zullen vanaf maart 2019 hierop gericht zijn. Als auteur is dr. Bernadette van Hellenberg Hubar aangetrokken. Naast (of juist door) haar bijzondere expertise, is zij door het gemeentearchief van Roermond aangesteld om het archief van Joseph Cuypers te ordenen. Op basis van de kennis en inzichten die ze daarbij opdoet, is zij verreweg de meest aangewezen persoon voor dit werk. Doel is om najaar 2019 dit werk formeel te starten.

Huidige situatie

De recente oprichting van de Stichting Cuyperiana op 5 februari 2019 gebeurde niet dan nadat eerst een Raad van Advies –tevens comité van aanbeveling- was opgericht. Hierdoor is deskundige terugkoppeling van de te ondernemen acties steeds gegarandeerd.

De bestuurlijke invulling is weliswaar nog niet voltooid. Met de beoogd voorzitter is nog overleg gaande; in maart-april hopen we dat succesvol afgerond te hebben. Dan zal ook een internetsite van de Stichting het daglicht zien. Daarna wordt overwogen of nog bestuursleden toegevoegd moeten worden om de werkdruk te spreiden.

Intussen zijn de al wel benoemde bestuursleden conform de statuten gerechtigd om de subsidieaanvragen voor de biografie over Joseph Cuypers te starten.

Activiteiten van de organisatie

Naast de specifieke acties de fondswerving betreffend, zal permanent gericht contact gezocht worden met alle organisaties die zich bezig houden met Cuyperserfgoed om deze te informeren en met elkaar in verbinding te brengen. Daarbij ligt een duidelijke focus op lezingen voor vrijwilligers die de diverse organisaties draaiend houden en voor belangstellenden om daarmee een breed publiek te bereiken.

Organisatie

De Stichting Cuyperiana is ingeschreven in het register van de kamer van Koophandel; KvK nummer is: 73896241. (Vestigingsnr. HRSD73896241).

De stichting is te bereiken via het secretariaat:

secretaris van de stichting is drs. P.M. (Pierre) Cuypers. Oostervelden 22, 6681 WV Bommel.

e-mailadres: secretaris@cuyperiana.nl

De bankrekening van de stichting is: NL92 INGB 0009 3126 92

Penningmeester van de stichting is S.A.E. (Stephan) van Rijt

De aanvraag voor de ANBI-status is bij de Belastingdienst in behandeling.

De Stichting onderschrijft de Code Cultural Governance.

Bestuur

Voorzitter: **prof. dr. em. S.L. de Blaauw**

Secretaris: **drs P.M. Cuypers**

Penningmeester: **S.A.E van Rijt**

Bestuursleden vervullen hun taak onbezoldigd

Raad van Advies

De stichting wordt bijgestaan door een Raad van Advies die gevraagd en ongevraagd over alle zaken die de doelstelling betreffen te adviseren, suggesties te doen, te vermanen of aan te sporen.

Deze raad bestaat uit de volgende personen:

- **Mevr. M.J.D. Donders- de Leest, burgemeester van Roermond**
- **Mevr. drs. K. Timmers, conservator kasteel De Haar**
- **Prof. dr. P.B.M. van den Akker, hoogleraar kunstgeschiedenis OU**
- **Mevr. drs. J. Hövelings, conservator Cuypershuis te Roermond**
- **Mr. W.N.M. Eggenkamp, voorzitter stg. Kathedrale basiliek St. Bavo te Haarlem, vml rijksadviseur cultureel erfgoed**
- **Dhr. F. Woudstra, architect BNA te Kranenburg (Vorden)**
- **Prof. dr. E.J.J.M. Kimman s.j., emeritus hoogleraar bedrijfsethiek**
- **Jhr.dr J. Six van Hillegom, bestuurder Sixhuis te Amsterdam**
- **Mr. R.H.M.J. baron van Hövell tot Westerflier, vml rechter, vml. vz. Nederlandse adelsvereniging**

De leden voeren hun taak onbezoldigd uit.

Financiën

De stichting verwerft haar middelen vooral door donaties en een geringe marge op de verkoop van publicaties. Deze middelen worden primair ingezet om de bestuurlijke kosten (bank, administratie en reiskostenvergoeding) te bekostigen. Voor de individuele projecten wordt telkens een aparte fondswerving opgestart.

Het werven van gelden

Het werven van gelden voor de biografie van Joseph Cuypers, geschatte bruto kosten € 90.000.- zal geschieden door het aanschrijven van diverse fondsen en door een crowdfundingactie.

In een activiteitenplan zal een overzicht worden gegeven over de overige te ondernemen projecten, waaronder educatieve projecten, publicaties op het internet, exposities en informatieve flyers met de geschatte kosten.

Beheer en besteding van het vermogen

De stichting heeft geen eigen vermogen. Mocht in de toekomst door donaties enigerlei vermogen ontstaan dan zal dit ingezet worden voor het opstarten van nieuwe projecten.